

דרישות ישראל לפירוז הרצועה ולעקרונות כוח הייצוב הבינלאומי (ISF)

אודי דקל ונוי שלו | 4 בנובמבר, 2025 | גיליון 2057

ארצות הברית מפגינה נחישות רבה בהתקדמות ליישום מתווה הנשיא דונלד טראמפ לסיום המלחמה ולעיצוב רצועת עזה מחדש, בלי חמאס וכשהאזור מפורז מיכולות צבא וטרור. הפער בין היעד האסטרטגי לבין אתגרי היישום מצביע על כך שהצלחת המתווה תדרוש מעורבות אמריקאית כופה וממושכת, תיאום הדוק עם ישראל, ושכנוע אמריקאי את מדינות ערב המתונות להתערבות פעילה בייצוב, פירוז ושיקום רצועת עזה.

אשר לכוח הייצוב הבינלאומי המתגבש (ISF), על ישראל לעמוד על כך שיפעל בהתאם ליעדים מוכוונים ביצוע, החל מייצוב ראשוני, דרך תהליך פירוק מנשק ועד העברת השליטה לרשות הפלסטינית, לאחר שזו תבצע רפורמות ותהא מסוגלת לממש את העקרון - "רשות אחת, חוק אחד, נשק אחד". לשם כך על ישראל לא לפסול את חידוש נוכחותה של הרשות הפלסטינית ברצועה. בכל מקרה, חיוני שתשמר לישראל האחריות הביטחונית הגוברת לסכל איומים ולמנוע בנייה מחדש של יכולות חמאס.

רקע ותכלית הקמת כוח הייצוב הבינלאומי ברצועת עזה

אחד הרכיבים המרכזיים במתווה טראמפ הוא הקמת כוח ייצוב בינלאומי זמני ברצועת עזה - International Stabilization Force – ISF. כמדווח, משימתו של הכוח, שמסתמן שיוכל על ידי ארצות הברית, תהיה פיקוח על הביטחון ברצועה, אימון כוחות המשטרה הפלסטיניים וסיוע בהשכנת יציבות לטווח ארוך. הכוח אמור להתפרס ברחבי עזה בתקופת המעבר ולשמש הגורם הביטחוני המוביל במקום צה"ל. כלומר, מטרתו למלא מיידית את הוואקום השלטוני-ביטחוני שיווצר עם הרחקת חמאס מהשלטון, לסייע בתהליך העברת השליטה לוועדת טכנוקרטים זמנית, ולמנוע אנרכיה ו/או חידוש תשתיות טרור. בנוסף דווח כי כוח הייצוב נועד לעצב את התנאים לחזרת הרשות הפלסטינית לרצועה, לאחר שתעבור רפורמות שיכשירו אותה לשליטה בשטח.

בראית ישראל, כוח הייצוב חייב לשאת סמכויות אכיפה כדי להביא לפירוק חמאס ושאר הפלגים החמושים מנשק, בהתאם למתווה טראמפ לפירוז הרצועה. אולם, ביחס לתפקיד כוח הייצוב קיים פער ניכר בין עמדת ישראל לעמדות של חמאס, הרשות הפלסטינית ומדינות ערב המתונות.

א. **חמאס (ויתר הפלגים ברצועת עזה)** מוכנים למסור ניהול אזרחי-ביטחוני של הרצועה לוועדת טכנוקרטים פלסטינית, ואף מביעים נכונות לפריסת כוחות או"ם/בינלאומיים בתפקידי חציצה בין

כוחות צה"ל לכוחות הפלסטינים, ולכל היותר בעלי סמכויות פיקוח על יישום הפסקת האש. חמאס מתנגד לכוח בינלאומי עם סמכויות אכיפה לשם פירוק מנשק של הארגונים החמושים. לטענת דובריו, סוגיית הנשק נקשרת לסיום "הכיבוש" ומוקדם לעסוק בה.

ב. **הרשות הפלסטינית** רואה בכוח הייצוב הבינלאומי מנגנון פיקוח על הפסקת האש, שיאפשר את חידוש שליטתה ברצועת עזה. לדרישתה, ביטחון הפנים יופקד בידי גורמים פלסטיניים רשמיים, קרי מנגנוני הביטחון של הרשות. קיימת מצידה נכונות לראות בכוח בינלאומי, שיוקם מתוקף החלטת מועצת הביטחון של האו"ם, גורם המסייע לביטחון הפלסטיני, לאבטחת גבולות ולאיוון הכוחות הפלסטיניים.

ג. **מדינות ערב המתונות**, שלחצו על הנשיא טראמפ לקדם את המתווה לסיום המלחמה ותומכות בפירוק חמאס מנשק, מסתייגות מהשתתפות בכוח הייצוב הבינלאומי. הן מעדיפות כוח במודל "שמירת שלום" ללא סמכויות אכיפה לפירוק מנשק, לכל היותר סמכויות של פיקוח וחציצה. הן מוכנות לסייע, לאמן ולממן אך ללא נוכחות צבאית ערבית – "מגפיים על הקרקע".

לפיכך, וכן בעקבות התנגדות ישראל לכניסת כוחות טורקיים וקטריים לרצועה, ארצות הברית מקדמת תוכנית להשתתפות מדינות מוסלמיות אחרות בדגש על אינדונזיה ואזרבייג'ן. הכוונה היא שכוח הייצוב מלבד שליטה אמריקאית יתבסס על כוחות מוסלמים-ערבים, בעיקר כדי שיהיה מקובל בעיני הפלסטינים. מדינות אירופאיות מעורבותן אמורה להיות עקיפה ולהתמקד בפיקוח, בייעוץ, חניכה ותמיכה לוגיסטית בכוח, בתאום מלא עם יחידת התיאום האזרחית-ביטחונית CMCC שהוקמה בישראל.

Civil Military Coordination Center - CMCC - מטרות ומשימות

- לאפשר ניהול מושכל של סיוע (אוכל, ציוד, תשתיות) לרצועת עזה – וכן ניטור יישום הפסקת האש או הסדרי מעבר.
- לתאם בין מדינות שותפות, ארגונים לא ממשלתיים, מגזר פרטי וכוחות לוגיסטיים.
- לתמוך ביציבות ארוכת-טווח ובכניסת לרצועת עזה של כוח הייצוב הבינלאומי (international stabilization force).

התכלית האסטרטגית של ישראל - מיטוט שלטון חמאס ברצועת עזה, השמדת היכולות הצבאית של הארגון ושאר הפלגים החמושים - תקפה גם לאחר סיום המלחמה. לכן, הפירוק מנשק ומניעת התחמשות מחדש של חמאס והפלגים הם יעדים מרכזיים. ישראל דורשת קישור הדוק בין יישום פירוז הרצועה לשיוקומה. עמדת ישראל כלפי מנדט כוח הייצוב היא דו-ערכית: מחד גיסא, יש להעניק לכוח סמכויות אכיפה לפירוז חמאס והפלגים; מאידך גיסא, ישראל מבקשת לשמר חופש פעולה מבצעי גובר לאכיפת סידורי הביטחון למקרה של התנגדות חמאס, ובנוסף, היא חוששת שבעקבות פריסת ISF ינבעו מגבלות על חופש הפעולה שלה ברצועה. בכל מצב, ישראל דורשת שתיוותר בידיה **אחריות ביטחונית גוברת** למקרה כישלון מנגנוני הביניים – בכפוף לתאום עם ארצות הברית וכוח הייצוב הבינלאומי. ישראל לא מתכוונת להבליג על הפרות ולהכילן ולכן תפעל לסיכול איומים ולמניעת תשתיות טרור, אם המשטרה הפלסטינית וכוח הייצוב יתקשו ליישם את הפירוק מנשק ומניעת תשתיות טרור.

על ישראל לדרוש שילוב בין הפסקת האש, פריסת כוח הייצוב ופירוז הרצועה, תוך הסתייעות בתהליך Disarmament, Demobilization, and Reintegration - DDR - המשלב רכיבים

כפויים והתנדבותיים שהופעלו במספר אזורי סכסוך בעולם ומחייב התערבות של כוח בינלאומי עם סמכויות ביצוע ואכיפה. יישום מודל זה נועד להעלות את הרצועה על מסלול שיקום כשהיא נקייha מיכולות צבאיות, טרור ואלימות. לשם כך נדרש תהליך הכולל את השלבים הבאים:

שלב I - ייצוב ראשוני: פריסת כוח ייצוב בינלאומי, שייגבה כוח שיטור פלסטיני שיוכשר ויופעל בפיקוח מצרי/ירדני/אמריקאי. כוח זה יתמקד בתחילה בהשלטת סדר ציבורי, באבטחת חלוקת הסיוע ההומניטרי ובבידוק ביטחוני במעברים, וכן במיפוי תשתיות טרור וגיבוש תמונת מודיעין בדגש על איתור נשק ושאר אמצעי לחימה, סדנאות לייצור ולהרכבת רקטות, טילים ומטענים, וכן יתחיל באיסוף נשק מרצון, תוך הגדרת פרק זמן קצר שבמהלכו חמושים יוכלו למסור מרצונם נשק ואמצעי לחימה בתמורה לתמריצים.

שלב II - התחלת פירוק מנשק ואכיפה: פעילות ISF לאיסוף נשק, חשיפתם של מחסני נשק ותשתיות ייצור ופירוקם; הרחקת אמצעי לחימה התקפיים אל מחוץ לרצועה; הפעלת מרכזי השמדה ופירוק אמצעי לחימה; הריסת המנהרות. במקביל, הכוח ינחה את הארגון מחדש של מנגנוני השיטור הפלסטיניים. כן נדרשת חקיקה פלסטינית שתאסור על קיום מיליציות חמושות ותקבע את ריכוז מונופול הכוח בידי מנהל הטכנוקרטים.

שלב III - שליטה משולבת: פעולה משותפת של ISF והמשטרה הפלסטינית ומעבר סמכויות מדורג למשטרה הפלסטינית, בהתאם למדדי ביצוע מוגדרים.

שלב IV - שליטה פלסטינית מלאה: הכוח הבינלאומי יוסב למשימת פיקוח ואימות כדי לוודא כי תהליך הפירוז נמשך ונמנעת התעצמותם המחודשת של חמאס ושאר הפלגים הפלסטיניים. המשטרה הפלסטינית תישא באחריות מלאה לסדר ציבורי, לפירוז ולביטחון הפנים.

על ישראל להיות מעורבת בגיבוש מנדט ה-ISF, שיוגדר בפרוטוקול ביטחוני ויפעל בהובלת ארצות הברית, כנראה בשיתוף מצרים, הרשות הפלסטינית ומדינות ערביות נוספות (בעדיפות - ירדן, איחוד האמירויות, ערב הסעודית). פרוטוקול זה יגדיר את תחומי האחריות של הכוח; סמכויותיו והוראות פתיחה באש - ROE Rules of Engagement; מנגנוני תיאום עם ישראל. חשוב להגדיר במנדט הכוח את תפקידו בהכשרת התנאים לשלטון פלסטיני מתון ואחראי ברצועה, בפעולה לפירוק חמאס ושאר הפלגים מנשק וביישום פירוז השטח לאורך זמן. נדרש לאתגר את מגבשי המנדט - אם לא יינתנו לכוח סמכויות אכיפת פירוק מנשק וחמאס יסרב למסור את נשקו, אזי לישראל תהא הזכות לפעול למנוע איומים כלפיה גם בעתיד. חיוני שתנאי זה יעוגן בהחלטת מועצת הביטחון של האו"ם, אם כוח הייצוב יוקם מתוקף החלטתה.

מבנה והרכב הכוח: פיקוד אמריקאי, תחת המסגרת הכוללת של פיקוד המרכז האמריקאי - CENTCOM. תיאום מלא והדוק עם ישראל יתקיים באמצעות **מנגנון תאום ביטחוני**, במשולב במנגנון התאום האזרחי-צבאי, CMCC, שהקימה ארצות הברית. ה-CMCC יישמש מנגנון מניעת חיכוך ויישוב מחלוקות, אשר יפקח על הקמה ויישום של כלל המנגנונים האזרחיים והביטחוניים ויסנכרן ביניהם. בד בבד, יהיה עליו לצמצם חיכוכים אפשריים בין צה"ל, ה-ISF והמשטרה הפלסטינית.

יכולות נדרשות ל-ISF:

א. **מהירות וגמישות:** כוח התערבות מהירה ותגובה מיידית לאיומים ולאובדן שליטה בשטח. מתחייבת יכולת ניידות גבוהה - ביבשה, כולל שטח עירוני מורכב, באוויר ובים. (1) **ביבשה** - כלי

רכב משוריינים קלים בעלי עבירות גבוהה. יכולות הנדסיות לאיתור והשמדת מנהרות ותשתיות תת-קרקעיות; (2) **באוויר** - גף מסוקים להקפצת כוחות מיוחדים, חילוץ והצלה, פלטפורמות איסוף וסיור אוויריות, כולל כטב"מים ורחפנים; (3) **בים** - פלגת ספינות משמר חופים לאיתור ומניעת הברחות והסתננויות דרך הים.

ב. **יכולות הגנה עצמית:** לביטחון הכוחות וליעילות ביצוע משימתם.

ג. **מודיעין:** יכולות מתקדמות של איסוף מודיעין; שיתוף במידע עם ישראל, מצרים ו-CENTCOM; ריכוז, היתוך, עיבוד והצגת תמונת מצב מעודכנת 24/7; דגש על מודיעין מוכוון לאיתור נשק, ייצור ואחסון אמצעי לחימה; יכולות מודיעין מדויק במעגלי דיווח קצרים לכוחות הייצוב הפועלים בשטח.

משימת הפירוק מנשק, גם אם תתבצע על ידי המשטרה הפלסטינית, בפיקוח ובגיבוי ה-ISF חייבת לכלול את השלבים הבאים:

מודיעין ומיפוי תשתיות טרור והסתרת נשק

חלון חנינה קצר + תמריצים ("נשק תמורת בונס" + תגמול קהילתי)

עמדות מסירה קבועות/ניידות + רישום וביומטרי

אחסון נשק שנמצא או נמסר מאובטח תחת ISF

מיון והשמדה (חיתוך/התכה; פירוק רש"קים; פיצוץ מבוקר; פינוי חומרים מסוכנים)

נטרול והריסת תשתיות ייצור/מנהרות/מחסנים

אימות רב-שכבתי (קהילה + מודיעין + בדיקות פתע)

אכיפה ממוקדת נגד סרבנים + הליך שיפוטי פלסטיני

חסמים ואילוצים צפויים

האתגרים הצפויים בייצוב ופירוז הרצועה: חמאס מסרב לשתף פעולה - אינו מתפרק מנשק ואינו חושף מנהרות; התנגדות מתמשכת - פעילי חמאס והפלגים האחרים מפגעים בכוחות ה-ISF והמשטרה הפלסטינית; וואקום שילטוני - וועדת הטכנוקרטים אינה יציבה ואינה אפקטיבית ולא מצליחה למנוע כאוס; נמשכת התמיכה הציבורית בחמאס והתנגדות לפירוקו מנשק; חמאס והפלגים משבשים את תהליכי הייצוב, הפירוק מנשק, פירוק קבוצות חמושות והאינטגרציה תחת הרשות הפלסטינית; מדינות ערב המתונות נרתעות מלהתערב ולסייע ומותירות את הזירה להשפעת קטר וטורקיה; נכשלות התוכניות לשילוב פעילי טרור בחברה הפלסטינית ובתהליכי שיקום.

לפיכך, על ישראל לקיים שיח עם הנציגים האמריקאים והנציגים של המדינות האמורות לשלוח כוחות ל-ISF כדי להתכונן מראש למצבים אלו. במקביל, נדרש להכין תוכנית גיבוי הכוללת "חגורות הגנה" טרם שבירת כלים וחזרה ללחימה נגד חמאס. במסגרת זאת: **התניית השיקום בתהליכי פירוק מנשק אפקטיביים**; גיוס לגיטימציה לתהליך הפירוק מנשק במעורבות מנהיגים קהילתיים, דתיים וחברתיים מתונים; כינון מנגנוני פיוס חברתי ויצירת נרטיב חלופי ברור לחמאס, שיתמקד בגיבוש מטרת שיקום משותפת למרבית האוכלוסייה העזתית, כולל ביטחון אישי; התמקדות המשטרה הפלסטינית בבניית יכולות אכיפה נגד "ספווילרים"; שילוב הרשות הפלסטינית במיזמים כלכליים ותשתיתיים אזוריים כדי לחזק את מחויבותה למתווה ונחישותה ליישם את חזון הנשיא עבאס – "רשות אחת, חוק אחד, נשק אחד".

בכל מצב יידרשו מאמצים מדיניים וכלכליים בינלאומיים שיתמקדו ב"יבוש" חמאס. ובכלל זאת - תגבור והחרפת סנקציות בינלאומיות ישירות על חמאס, הג'האד האסלאמי וגורמים קיצוניים אחרים; מנגנונים כלכליים למניעת מעבר כספים ונכסים לחמאס, לפעיליו ולפלגים; סנקציות על מדינות וגופים בינלאומיים המסייעים לחמאס.

סיכום

על ישראל להציג תוכנית סדורה, רב-שלבית ומפורטת לפירוז רצועת עזה ובמסגרתה הקמת כוח ייצוב בינלאומי, בטרם יתקבלו החלטות אמריקאיות ובינלאומיות "מעל לראשה". נדרש להכין מענה למצבים הצפויים ובעיקר להיעדר שיתוף הפעולה מצד השחקנים הפלסטיניים, גם חמאס והפלגים האחרים וגם הרשות הפלסטינית, וכן לרתיעה של מדינות ערב והקהילה הבינלאומית מהתערבות בפועל בנעשה ברצועה ובהשקעה בה לאורך זמן.

הפער בין היעד האסטרטגי – רצועת עזה מפורזת, מנוהלת באחריות תחת גורם פלסטיני מתון - לבין האתגרים המבצעיים, המשפטיים והפוליטיים הכרוכים במאמץ להשיג יעד זה מצביע על כך שהצלחת המתווה תדרוש מעורבות אמריקאית כופה וממושכת, תיאום הדוק עם ישראל, **ושכנוע אמריקאי את מדינות ערב המתונות להתגייס להתערבות פעילה בייצוב, פירוז ושיקום רצועת עזה**. לשם כך, על ישראל לא לפסול את מעורבות הרשות הפלסטינית בייצוב הרצועה, אם אמנם תיישם את הרפורמות הנדרשות, ולהסכים לגיבוש מתווה מדיני עימה, שבין היתר יסייע להרחיב את מסגרת 'הסכמי אברהם'.

עורכי הסדרה: ענת קורץ ואלדד שביט